

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

An ratione eius quod interest, peti aliquid poßit in mutuo supra sortem.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

na familiarum, ut sciri posset, in qua tribu Messias nasceretur. Voluit etiam auaris & prodigis frenos inijcere. Auari minus emebant, quia redere fundos cogebantur. Prodigii difficilius inuebant emtores. Sed illam Mosaicam ordinationem nequaquam necessarium est transferri ad nostras Respublicas. Imo nos oportet obedire legibus sancitis in his imperijs, in quibus vivimus, ut Rom. 13. dicitur; Omnis anima potestati, quae praest, id est, suae potestati obediat.

*An ratione eius quod interest,
peti aliquid possit in mutuo
supra sortem?*

Respondeo, Interesse nominatur id quod debetur alicui, vel quia damno affectus est vel quia lucrum aliquod reuera propter illud officium impeditum est. Ideo distinguitur interesse, aut oritur propter damnum emergens, aut propter lucrum cessans, Exemplum: Si quis debuit mihi soluere viginti aureos Calendis Maij, & non soluit, si propter illam moram damno aliquo affectus sum, videlicet, quia tunc debebam alteri soluere, hic iustum est servari aequalitatem, cum priori accesserit lucrum ex meo, nec servetur aequalitas, si meae facultates exhauriantur, & alij interea ex meo beneficio

K s crescāt

crescant. Id interesse, nominatur interesse propter damnum emergens, &c.

Est & aliud discrimen necessario obseruandum: Aliud damnum accidit ante moram, hoc est, ante diem solutioni constitutum. Aliud damnum accidit post moram, id est, postquam debitor non soluit constituto die. Sit igitur prima responsio: Verum & non simulatum interesse, quod accidit mutuo danti, est, cum damnum emergens post moram accidit. Vt si quis debuit mihi viginti aureos soluere Calendis Maij, hos quia non soluit, damno affectus sum, propter moram non soluentis mihi. Hic manifesta ratio equalitatis postulat compensationem.

In tali casu pronunciatulur ultra sortem deberi id, quod interest, propter damnum emergens, etiam si nulla accessit stipulatio de eo quod interest. Id consentaneum est, & scripto iuri & naturali equitati. Nam qui dat efficacem damni causam alteri, debet ei compensationem. Est igitur equalitas, ut soluatur quanti interest. In hoc casu perspicitur potest, quod sit verum & non simulatum interesse, quod accidere potest mutuo danti, quod debetur, etiam si nulla accessit stipulatio. Manifestum est enim, ibi non seruari equalitatem, ubi lucri captatio fit ex mutatione.

De lucro cessante post moram, hoc est, cum debitor non soluit constituto die, pronunciant ad eundem

eundem modum, deberi id quod interest sicut iam de damno emergente diximus. Sed in hoc secundo casu tantum personis negociantibus hoc concedunt. Id non est absurdum, quia impedire curam negotiationis, etiam est dare efficacem causam damni, de quo casu disputat Panormitanus in C. Cum questus, de Usuris.

Sed de damno emergente, & de lucro cessante ante moram in mutuo, Iura quidem non dant actionem, nisi quis stipulatus sit, ut solvatur id, quanti interest. Nunc igitur usitata est hæc stipulatio in mutuacione & sæpè honestum nomen interesse pretextus est rei nequaquam honestæ, scilicet usurarum, Hic igitur questio est, an hæc ipsa stipulatio iusta sit.

Cum autem interesse appellatio sit honestæ rei, ostendat actor vera & non simulata damna, qua propter hanc mutuacionem acciderint. Verum est enim & iustissimum, neminem alteri causam efficacem damni dare debere, siue ante moram siue post moram. Ut si petat aliquis dominus a mediocri patrefamilias mutuo 400. aureos, & hic non facile possit recusare, quo minus illi gratificetur, & tamen ipsi damna quædam accidunt, qua postea suis creditoribus solvere non potest. Hic iustissimum est huic patrefamilias fieri compensationem. In hoc exemplo perspicuum discrimen est, inter id quod interest, & usuras. Est igitur

igitur in talibus casibus licita stipulatio, cum quidem iure naturæ deberetur compensatio, etiam sine stipulatione. Nec obscura est diiudicatio, an verè affectus sit aliquis damno, aut an contulerit pecuniam in quæstum, ut minore periculo plus lucretur ex mutuatione, & tantum simulet querelas de damno.

Ex hac commonefactione aliquo modo indicari potest, quando stipulatio de eo quod interest, etiam ante moram inculpabilis sit, & quod sit discrimen eius quod interest, usurarum. Hæc enim tradimus, ut iuniores vocabula utcumq; intelligant, & ne temerè de contractibus pronuncient, sed in tanta varietate consulant eruditorum iudicia. Nequaquam autem patrocinaur usuris. Quia ut dictum est interesse honestæ rei appellatio est, & quærit æqualitatem. Sed in usuris lucrum captatur, ubi totum periculum est penes mutuo accipientem, imò cumulantur usura insigniter. Ac manifestum est totas gētes exhauriri, nulla æqualitatis ratione habita. Hæ rapina discernendæ sunt ab eo, quod interest & damnandæ, sicut scriptum est, Deut. 23. Non accipies usuras à fratre tuo, &c.

Hic autem accusandi sunt etiam, qui libenter mutuo sumunt. Nam in utroq; iniusticiam exercent, non student abstinere ab alieno, nec curant reddere, quantum sumserunt. Hæc defraudatio etiam

etiam furti species est, comprehensa in prohibi-
tione. Theff. 4. ubi de æqualitate perspicue
incipitur: Non plus auferre in contractu, à fra-
tre, quia vindex est Dominus, iuxta illud. Vae
tibi spoliatus, quia spoliaberis. Ipse etiã qui mutuo
sunt, & qui spondent, memerint dicta Salomonis:
Tolle vestem eius, qui spondit pro alijs. Item
Delphicũ. Spondeto, noxa præsto est. Et hoc Ho-

*no sum spon-
dit spondere
ut a his.*

An licitus sit contractus societatis,
cum alter pecuniam, alter operas confert, & is,
qui pecuniam contulit, postulat lucri
partem saluo capitali?

Varie sunt societatis species, sed multa ex
his forma iudicari possunt, quam in questione
proposui. Approbant autem leges hunc contractum, in
quo alter confert pecuniam, & saluo capitali pe-
tunt lucri partem, alter operas confert.

Sic enim expressè inquit textus in institutio lib: 3. t. 6
de societate, his verbis: Nam & ita coiri-
sse societatem non dubitatur, ut alter pecuni-
am conferat, alter non conferat, & tamen lu-
crum inter eos commune sit, quia sæpè opera ali-
cuius pro pecunia valet. Deinde & hoc adden-
tum est, non vitatur hic contractus, etiamsi alter
maorem lucri partem paciscatur. Sed hæc intel-
ligenda sunt de lucro, si deductus damnis reli-
quum